

УДК 001.82+303.725.3]:[32.001+81'37]
DOI <https://doi.org/10.32838/TNU-2663-6468/2021.4/05>

Яковлев М.В.

Науково-освітній центр «Школа політичної аналітики»
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

Гутнік Н.В.

Школа охорони здоров'я
Національного університету «Києво-Могилянська академія»

ІДЕОЛОГІЧНІ ТА КУЛЬТУРАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ КОНЦЕПТУ «УРЯДУВАННЯ»: ДОСВІД УКРАЇНСЬКОЇ, НІМЕЦЬКОЇ І ФРАНЦУЗЬКОЇ МОВ

У статті розглядаються особливості концепту «врядування» як відповідника англomовного поняття «governance» в розрізі його ідеологічних та культуральних особливостей, з метою чого для порівняння аналізується досвід вживання цього концепту в німецькій і французькій мовах. Проведений аналіз дозволяє твердити, що в цілому в українській мові врядування як концепт запозичив і перейняв основні ідеологічні засади управління суспільно-політичними процесами, які передбачають розширення кола акторів, що залучаються до ухвалення рішень, демократизацію управлінських принципів, прозорість урядових практик тощо. На відміну від німецької мови, в якій поняття врядування було запозичене як англіцизм без подальшої мовної локалізації, в українському контексті ще не трапляються словосполучення на кшталт «освітнє врядування», хоча можна припустити, що з часом можливості вживання поняття «врядування» у контексті конкретних, галузевих політик будуть збільшуватися. У французькій мові самий термін вживається на позначення управлінських практик – на рівні уряду чи організації різного виду. В ідеологічному та культуральному вимірі французьке поняття «врядування» суголосне англomовному та німецькомовному, тобто охоплює собою зміни в уявленні про належне врядування як таке, що передбачає організацію суспільно-політичного життя на засадах відкритості, широкої залученості громадян тощо. Становлення поняття «врядування» в англomовному дискурсі відбувалося спершу в економіці, потім – у міжнародних відносинах, і в обох випадках йшлося про розширення уявлень про те, які актори можуть бути долучені до процесів діяльності (між)урядових структур і що доповнює формальні аспекти урядових заходів. Перспективними для подальших досліджень видаються дослідження ідеологічного та культурального виміру концепту «врядування» у порівняльній перспективі в різних мовних і культурних контекстах на засадах міждисциплінарного політико-лінгвістичного підходу, а також в межах досліджень концептосфери державного управління та публічного врядування.

Ключові слова: *концептосфера державного управління, концептологія, міждисциплінарні лінгвістично-політологічні дослідження, політична теорія, методологія наукових досліджень, термінознавство.*

Постановка проблеми. Політичні і соціальні концепти не просто «кочують» з одного контексту до іншого чи елементарно перекладаються з однієї мови на іншу. При цьому слід зважити на те, що сама метафора «кочування» по відношенню до концептів уже використана британською дослідницею К. Грін, яка ввела в обіг поняття «nomadic concepts», тобто «кочові концепти», але при цьому саме завдяки такій метафорі їй вдалося показати на складність охоплення змісту та розуміння концептів в різних наукових дисциплінах, особливо – в соціальних. Концепти переходять з одного кон-

тексту до іншого зі своїм своєрідним багажем, інколи втрачають частину смислів, що їх супроводжують, або, навпаки, у процесі свого прилаштування до нової мовної картини соціального світу набувають конотацій, яких вони не мали у вихідному середовищі, що їх породило. Такими концептами можуть бути не лише глобальні поняття влади чи примусу (які є метахтонними концептами для цілих наукових галузей), але й цілком прикладні поняття, що стосуються практичної діяльності та засад, на яких вона має реалізовуватися. Яскравим прикладом цього слугує

концепт «урядування», який, з одного боку, є цілком вдалим українським перекладом англійського «governance», а з іншого – ілюструє складність ментальних трансформацій пострадянського суспільства, яке тривалий час перебуває у стані демократичного транзиту в розумінні переходу до демократичних засад організації суспільно-політичного життя. Водночас для розуміння смислів та ідеологічних трансформацій концепту «урядування» варто звернутися до його вжитку в інших мовах, які також запозичують практики та ідеології з англомовного світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Концепти є популярним об'єктом дослідження в різних галузях знання: у лінгвістиці (останнім часом особливо популярною стає напрям когнітивної лінгвістики) низка українських та закордонних авторів займаються дослідження концептів: І. Бехта, О. Воробйова, А. Косенко, І. Кожушко, Т. Пристайко, А. Приходько, Р. Теммерман та інші. Зокрема А. Косенко виділяє два напрями й два підходи до концептів як об'єктів мовознавчих розвідок: *когнітивно-психологічний* та *культурологічний* напрями, *структурно-системний* та *епістеміологічно-інформаційний* підходи [3, с. 235–237], що вказує на те, що мовознавці досліджують когнітивно-психологічні властивості концептів, включно з їхнім впливом на сприйняття людиною навколишнього світу, в рамках культурологічної парадигми та культуральної специфіки окремих суспільних контекстів (культур), як елемент, що дозволяє впорядковувати інформацію і як елемент пізнання. У філософськи-історичному і політологічному контексті досліджень концептів виділяються дві великі школи-традиції: *Кембриджська школа інтелектуальної історії* [1] та німецька традиція *Begriffsgeschichte* (відома також в англомовному світі як *conceptual history*), видатним представником якої є М. Ріхтер. Принципова відмінність між ними полягає в ролі контексту для розуміння вживання концептів, який для Кембриджської школи є настільки важливим, що її представників іноді називають *контекстуалістами*. У суспільствознавчих дисциплінах значний внесок до дослідження концептів, серед багатьох інших дослідників, зробили Дж. Сарторі, Дж. Геррінг, Д. Колліер і вже згаданий М. Ріхтер. Їхні підходи інший дослідник із США Г. Гертц назвав *семантичними* і під цим терміном (що дещо відрізняється від традиційного лінгвістичного розуміння семантики) він має на увазі дискусію щодо смислу концепту, які відбуваються з різних філософських

позицій [6, с. 1–2]. Водночас в Україні міждисциплінарні політико-лінгвістичні дослідження, які здійснювалися б на основі синтезу підходів політичної науки, лінгвістики, філософії та історії до вивчення трансформацій вживання термінів, а тим більше – понять, які творять цілі дискурси, трапляються не дуже часто, а тим більше у царині публічного адміністрування та державного управління, хоча в цій сфері наукового знання завдяки демократичним перетворенням у нашій державі відбуваються значні зміни, у тому числі й ті, що стосуються запозичення категоріально-понятійного апарату демократичних практик організації суспільно-політичного життя. При цьому у пригоді може стати досвід запозичення таких понять в інших мовах, зокрема європейських – німецькій та французькій, в контексті країн з усталеними демократичними традиціями.

Постановка завдання. Мета статті – виявити ідеологічні та культуральні особливості концепту «урядування», які передають значення англомовного поняття «governance», у порівняльній перспективі українського контексту зі вжитком цього концепту в німецькій і французькій мовах.

Виклад основного матеріалу дослідження. В українській мові сам термін «урядування» гармонійно вписується у потік мовлення і не «ріже вухо», відтак легко сприймається тими, хто професійно не займається державним управлінням, публічним управлінням і не досліджує ці сфери. Для порівняння, найпростіший мисленнєвий експеримент, доступний будь-якій україномовній людині, що володіє російською мовою, – це спробувати перекласти саме слово «урядування» за його російським відповідником «правительство» як «правительствование». Зрозуміло, що російськомовна людина дорікне, що таке слово звучить щонайменше кострубато, але з нього зрозуміло, що йдеться про якісь дії уряду (рос. правительство) чи дії над цим урядом з боку якоїсь іншої сили чи інших акторів. Звісно, сприйняття термінів і понять носіями мови є предметом розгляду різних напрямів психолінгвістики (і не тільки), однак у контексті розгляду цієї статті ми можемо у порівняльній перспективі зробити проміжний висновок, що в українській мові «урядування» все ж легше сприймається «на слух» ніж умовний, але сконструйований за таким самим принципом (калька з англійської) псевдотермін російською «правительствование». У випадку обраних для цієї статті мов для порівняння – німецької та французької – аналог україномовного урядування відтворюється в інший спосіб: 1) в німецькій мові

просто копіюється (навіть не калькується якимось перекладом) англійське слово *governance*; 2) французькою використовується термін *gouvernance*, який чудово вписується у франкомовний дискурс через наявність однокореневих слів (по суті, ситуація подібна до «урядування» в українській мові, однак в загальних рисах).

Якщо звернутися до етимології походження англійського *governance*, то ми дізнаємося, що він потрапив до англійської мови з французької (від дієслова *gouverner*), а, своєю чергою, до французької, як мови романської, зі спільного предка – латини, в якій маємо дієслово *gubernare*, що означає управляти, керувати, скеровувати тощо. Цікаво, що однокореневим (вже зі спільної праїндоевропейської мови) з цим словом у грецькій є *κυβερνάω*, яке теж означає «керувати» і з якого ми маємо термін «кібернетика» та усілякі похідні – кіберзагрози, кіберпанк. Відтак варто почати розгляд «творчого шляху» поняття урядування з німецької мови, в якій немає однокореневих слів латинського походження з англійським *governance*.

«Governance – знову якийсь англіцизм, яким суспільствознавці надмірно і без потреби ускладнюють свій мовний репертуар? Чи з ним також, як і у випадку інших понять з англосаксонського мовного середовища (нім. Sprachraum), ми можемо запідозрити, що йдеться про якийсь модний тренд, який, насправді, лише одягає на щось старе нові шати? Хіба нема належного німецького слова для опису того, що насправді мається на увазі? Усі ці питання спливають одразу і всі вони – цілком виправдані. Усі нові позначення (нім. Bezeichnungen) слід зустрічати із скепсисом, особливо тоді, коли їх раптом можна почути з усіх усюд, коли їх вживають скрізь, але при цьому ніхто не може точно визначити, що ж мається на увазі. Усе це стосується і поняття Governance» [4, с. 12]. Так розпочинає німецьку колективну монографію, присвячену врядуванню, її редактора та автор А. Бенц, і з цього розлогого пасажу ми бачимо, що для німецькомовної публіки абсолютний і навіть неадаптований (у вигляді якоїсь кальки) англіцизм викликати роздратування. Далі, розвиваючи свою думку, А. Бенц пише про те, що нечіткість концепту і відсутність єдиного визначення не є приводом абсолютно його відкидати (попри те, що це – англіцизм, який не зовсім «вписується» в німецькомовний дискурс), бо «ми маємо подібні проблеми з такими поняттями як політика, держава, управління, суспільство та багатьма іншими ключовими поняттями

(нім. Kernbegriffen) соціальних наук, які мають охоплювати складні явища» [4, с. 12]. Далі він пише про те, що такий стан речей обумовлюється багатозначністю і складністю феноменів, які мають охоплювати ці поняття. Цікавим у подальшій аргументації на користь вживання англіцизму Governance (не забуваймо, що німецькою мовою всі іменники і номіналізовані частини мови пишуться з великої літери) є приклад використання різних концептів і різних підходів до розуміння одного й того самого концепту. Спершу А. Бенц, як приклад, пише про те, що співпрацю між урядом та різними профспілками у питаннях політики праці можна називати питання державної діяльності (нім. Staatstätigkeit), якщо при цьому основна увага дослідників зосереджується на тому, як реалізовується влада урядом і як здійснюється легітимація політики. Натомість ті самі відносини можна назвати *корпоративізмом*, якщо в нашому аналізі ми «наголошуємо на специфічній формі співпраці між урядом та організованими групами інтересів» [4, с. 12]. Стосовно концепту *демократія*, А. Бенц пише, що розуміння його змісту залежить від того, чи цим поняттям позначають форму держави (нім. Staatsform) чи суспільні процеси ухвалення рішень [4, с. 12]. Ці міркування можна і навіть варто застосувати і до українського контексту, в якому також змінюється сприйняття держави та державного апарату в пострадянських умовах демократичних трансформацій.

Розглядаючи становлення *Governance* як терміну, А. Бенц наводить визначення цього поняття в англійській мові з посиланням на Оксфордський словник англійської мови, в якому йдеться про те, що цим словом позначається «не лише діяльність уряду, тобто управління і координування, але й спосіб і стиль цих діяльностей» [4, с. 15]. Далі він пише, що в англійському середовищі спершу термін з'явився в економіці, яскравий та усталений приклад вживання – у словосполученні *corporate governance*, який українською традиційно перекладають як «корпоративне управління», і яке охоплює, зокрема, «стосунки між власниками компанії та її менеджментом» [4, с. 15]. Після економіки наступна царина вживання терміна є цікавою з огляду на те, що в Україні зазвичай міжнародні відносини чомусь прийнято розглядати окремо від «класичної» політології, однак в німецькій (як, власне, і більшості інших традицій, зокрема англосаксонській) міжнародні відносини є частиною політології, про що так і пише А. Бенц: «у політології поняття “вряду-

вання» перше з'явилося в частині (нім. Teilgebiet) міжнародних відносин... і на відміну від поняття *government* [уряд], яким називають урядову систему окремої країни, під *governance* розуміють врегульовані відносини між державами в межах міжнародної політики, а саме – форми взаємодії та співпраці між урядами, управліннями, транснаціональними громадськими акторами» [4, с. 16]. До виразних ознак саме «врядування» у контексті міжнародних відносин належать, згідно з А. Бенцом: 1) відсутність чіткої ієрархічної системи підпорядкування чи чітких розмежувань царин панування (нім. Herrschaftsbereiche), 2) управління і контроль здійснюється за допомогою односторонніх «проявів влади» (нім. Machtausübung) і кооперації; 3) домінування і пріоритетність процесів над структурами і постійні зміни структур [4, с. 16–17]. Неважко помітити, що саме ці пункти, по суті, і стосуються *врядування* в його класичному розумінні у сучасній західній науковій думці і почасти в його українській рецепції.

Як видно з цього матеріалу про вживання поняття «урядування» в німецькомовному контексті, в якому він передається англіцизмом *Governance*, у слововжитку зберігаються всі різноманітні ідеологічні нюанси, що стосуються відкритості [5], розширення кола акторів, долучених до процесів ухвалення рішень тощо. Як уточнення до німецькомовного слововжитку, зауважимо, що аналог «публічного управління» німецькою мовою чудово передається через словосполучення з питомо німецькими словами – *die öffentliche Verwaltung*, що в українській мові останніми роками перекладається як «публічне управління».

Як доповнення до німецького слововжитку, наведемо ще один приклад. У розділі німецької колективної монографії, присвяченій урядуванню в освітній школі, що названа англійським словосполученням *Educational Governance* [5] колектив німецьких авторів пише про появу «перспективи урядування» [5, с. 18] і цитує Гергардса і пише про «повстання публіки» (дослівно: *Aufstand des Publikums*) в тому значенні, що постала необхідність «більшої ваги надавати формам участі громадянського суспільства і зважати на них» [с. 19]. Знову ж так, бачимо, що розширення участі громадськості – одна з передумов демократичного врядування.

Перейдемо до розгляду вживання концепту «урядування» у французькій мові, однак розпочнімо з дещо провокативного прикладу. Алжирський автор Буалем Сансаль у 2013-му р. видав

книжку французькою мовою з промовистою назвою: «Урядувати в ім'я Аллаха. Ісламізація і жадоба влади в арабському світі» [12]. В оригіналі перше слово назви – дієслово *gouverner*, яке ми дозволимо собі перекласти саме в контексті цієї статті як «урядувати». Це французьке дієслово можна перекласти як керувати, правити кермом, завідувати тощо. У цій невеликій за обсягом книзі, Б. Сансаль пише про розвиток і поширення сучасного ісламізму, особливо в країнах північної Африки, і як ця войовнича, антидемократична ідеологія руйнує підвалини громадянського суспільства в ісламських країнах. По суті, автор пише про антидемократичні засади врядування і їхні наслідки, але у такий спосіб він звертає нашу увагу на те, що управління суспільно-політичним життям може здійснювати на різних засадах.

У вступі до колективної монографії, яка французькою називається «*La gouvernance des associations. Economie, sociologie, gestion*», і яка була видана 2008 р., редактор та один з авторів у вступній частині пише, як *governance* (тут – французькою мовою) по відношенню до «*associations*» можна розглядати з позицій неінституціоналізму та, як на це натякає назва вступного розділу, «за межами економічного детермінізму» [8, с. 9]. Пояснюючи у вступі, про що йтиметься в монографії у наступних розділах, автор пише, що неінституційна економіка протиставляється традиційній («ортодоксальній») економіці, яка виходить з позицій «гоббсїанської антропології» (франц. *une anthropologie hobbesienne*), економічні агенти «приспосовуються до умов і схильні приховувати або викривлювати інформацію заради власної вигоди» [8, с. 11]. Може виникнути справедливе питання, для чого потрібні такі історико-філософські екскурси під час розгляду питання, що стосується практичної діяльності «*gouvernance*», під якою французькою мовою в основному розуміють високий рівень управління? Відповідь криється в доволі очевидному: управління здійснюється за певними принципами, які, своєю чергу, опираються на набір уявлень про учасників відносин і саму природу відносин, якими необхідно «врядувати» і в нормативному відношенні [11], звісно, можна оцінити, які принципи і на основі яких засад ми вважаємо «кращими», в тому розумінні, що вони можуть покращувати якість життя населення, сприяти розвитку суспільства тощо. У цьому контексті примітно, що англійське «*good governance*» французькі автори також можуть передати прямим перекладом «*bonne gouvernance*» у контексті врядування як управ-

ління, яке вони також пов'язують з поширенням демократичних практик, як це роблять, приміром, К. Оро і Ж.-Л. Лавіль [9, с. 246].

Українська дослідниця зі Львова А. Колодій у своїй статті, присвяченій концепції публічного або нового урядування та її застосування до демократичних і перехідних систем зробила «аналіз західної наукової думки щодо змісту і теоретичного значення відносного нового поняття «врядування», яке відображає зміни у процесах управління суспільством, що відбулися в західних демократіях упродовж останніх десятиліть» [2, с. 1]. А. Колодій виділила три «способи вживання» по відношенню до концепції «врядування», а саме: *політичне врядування* як «правління уряду, виконання ним своїх функцій», *системне врядування* як «різні способи суспільного впорядкування» і *публічне або нове врядування* як «сучасний тип горизонтальної, мережевої організації управління суспільством» [2, с. 1]. Звісно, для того, щоб розкрити змістовне наповнення кожного з таких способів використання концепції, як пише А. Колодій, треба ретельно переказати зміст її статті, що нам не дозволяють зробити обсяги нашої публікації. Утім як досвідчений науковець і автор багатьох цитованих публікацій, вона спромоглася у цій класифікації вловити основні нюанси вживання концепту «врядування» (виключно з метою раціонального спрощення ми не будемо вдаватися в деталі розмежування між «концептом» і «концепцією»). В усіх трьох випадках йдеться про розширення кола акторів, долучених до процесу ухвалення рішень, а також про демократичні принципи цього процесу, що також відображається і в концепції урядування, якщо йдеться про сучасний український контекст, бо все ж про урядування в радянські часи – як про спосіб і засади діяльності уряду – в умовах «диктатури пролетаріату» говорити було неможливо, попри те, що деякі концепти (яскравий приклад – демократія, яка існувала в радянській системі щонайменше у двох ідеологічних варіантах – «буржуазна» та «народна») активно використовувалися. Звісно, у випадку німецького та французького контекстів історичні витоки вживання нових концептів на позначення сучасних практик і засад організації суспільно-політичного життя будуть відрізнятися від пострадянського стану в Україні (хоча тут варто зауважити про цілком можливі подібності у досвіді колишньої Німецької демократичної республіки, яка перебувала в соціалістичному таборі). Разом з тим, побіжне порівняння вживання концепту «вряду-

вання» в українській, німецькій та французькій мові дозволяють говорити про спільні ідеологічні компоненти, які «кочують» з одного мовно-культурного середовища до іншого.

Висновки. В англійській мові, як і в українській, поняття «урядування» напряду пов'язане з поняттям «урядом» і використовується переважно на позначення способів діяльності уряду, навіть «стилю» (англ. *manner*) цим процесів. Спершу концепт *governance* в англійській мові середовищі використовувався в економіці та міжнародних відносинах і практичного з самого початку цей концепт стосувався розширення кола осіб/акторів, залучених до процесів ухвалення рішень, а також демократизації процесів управління. Німецькою мовою це поняття передається англіцизмом *Governance*, і проаналізовані німецькомовні джерела дозволяють твердити, що в німецький науковий дискурс цей термін також упровадив практично все поле значень з англійського, включно з розширенням участі громадян у процесах ухвалення рішень та демократизацією практик управління суспільством (і в принципі управлінських процесів в окремих царинах, приміром, як наводиться у цій статті, в освітній політиці). У французькій мові, порівняно до німецької, ситуація відрізняється, оскільки англійський вихідний концепт *governance* є історичним запозиченням з французької і в обох мовах в основі слова лежить дієслово, що стосується управління, впорядкування та скеровування суспільних справ. Побіжний аналіз франкомовних публікацій каже про те, що в них «урядування» може стосуватися «управління» та його засад у приватному секторі [8; 9], бо саме слово можна розуміти як форму управління «вищого рівня» [10]. Французький науково-управлінський дискурс навколо поняття «врядування» також враховує важливість залучення широкого кола акторів до ухвалення рішень та відкритість [5] і демократичність (в широкому сенсі) процесів керування організаціями та спільнотами. Нарешті, україномовний досвід вживання поняття «урядування» містить у собі ідеологічні та культуральні компоненти, притаманні вихідному англійському дискурсу, а також німецькому та французькому. На відміну від французької мови, в українській ми не говоримо, умовно, про «врядування організацією», однак цілком можна припустити, що в майбутньому сфера слововжитку цього поняття розшириться на конкретні сфери політики, що дозволить його вживання за німецьким зразком, бо в німецькій мові, як видно з прикладу, пода-

ного в цій статті, можна говорити про «врядування в галузі освіти». **Перспективними для подальших досліджень** виглядають: розширення кількості мов, в яких вживається концепт «врядування», для масштабнішого порівняльного аналізу, застосування напрацювань корпусної

лінгвістики і роботи з корпусами різномовних текстів для уточнення контекстуального вживання концепту «врядування», а також аналіз концептосфер державного управління та публічного врядування з застосуванням міждисциплінарного політико-лінгвістичного підходу.

Список літератури:

1. Атнашев Т., Велижев А. Кембриджская школа: история и метод. Кембриджская школа: теория и практика интеллектуальной истории // ред. Т. Атнашев, М. Велижев. М.: Новое литературное обозрение, 2018. С. 7-52.
2. Колодій А.Ф. Концепція публічного (нового) врядування в її застосуванні до демократичних і перехідних систем. *Науковий вісник*. 2012. № 10.
3. Косенко А.В. До проблеми дефініції концепту як стрижневого об'єкту мовознавчих розвідок. Серія «Філологічна». Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2009. С. 234-239.
4. Benz A. Governance – Modebegriff oder nützliches sozialwissenschaftliches Konzept? // hrsg. A. Benz. Governance – Regieren in komplexen Regelsystemen. Eine Einführung. Wiesbaden : VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2004. P. 11-28.
5. Byung Chul H. Transparenzgesellschaft. Berlin : Matthes & Seitz, 2012. 96 p.
6. Hoarau Ch., Laville J.-L. Conclusion: De la gouvernance au gouvernement démocratique // éd. Ch. Hoarau et J.-L. Laville. La Gouvernance des Associations et Fondations: État des lieux et recommandations : Questions de Gouvernance / Paris : Eyrolles, 2009. P. 245-269.
7. Kussau J., Brüsemeister Th. Educational Governance: Zur Analyse der Handlungskoordination im Mehrebenensystem der Schule // hrsg. H. Altrichter, Th. Brüsemeister, J. Wissinger. Educational Governance. Handlungskoordination und Steuerung im Bildungssystem. Wiesbaden : VS Verlag für Sozialwissenschaften, 2007. P. 15-54.
8. La Gouvernance des Associations: Économie, sociologie, gestion / Toulouse : Érès, 2008. 297 p.
9. Laville J.-L. Introduction: La Gouvernance au-delà du Déterminisme Économique // éd. Ch. Hoarau et J.-L. Laville. La Gouvernance des Associations et Fondations: État des lieux et recommandations : Questions de Gouvernance / Paris : Eyrolles, 2009. P. 9-25.
10. Moisan D., Garnier De Labareyre F. CobiT : Pour une meilleure gouvernance des systèmes d'information. Paris : Eyrolles, 2009. 274 p.
11. Nyssens M. Les analyses économiques des associations // éd. Ch. Hoarau et J.-L. Laville. La Gouvernance des Associations et Fondations: État des lieux et recommandations : Questions de Gouvernance / Paris : Eyrolles, 2009. P. 29-51.
12. Sansal B. Gouverner au nom d'Allah. Islamisation et soif de pouvoir dans le monde arabe. Paris : Gallimard, 2013. 184 p.

Yakovlyev M.V., Hutnik N.V. IDEOLOGICAL AND CULTURAL PECULIARITIES OF THE “GOVERNANCE” CONCEPT: EXPERIENCE OF THE UKRAINIAN, GERMAN, AND FRENCH LANGUAGES

This article considers the peculiarities of “governance” as a concept taken from English into another languages, with a special focus on its Ukrainian contemporary usage compared to the semantics of its use in German and in French. The history of German and French usage of the concept of “governance” differ, primarily because German took this word “as it is” without actually translating it into German (as an “Anglicism”), whereas the verb “to govern” came into English from French to denote the activities of the rulers and that of the government thus the “gouvernance” in French has a number of connotations that not always correspond to the English use of “governance”. Governance, as a term to denote the manner and form of governmental activities, was first used in English in economics, followed by international relations. In both instances it referred to activities that went beyond the scope of what the government and governmental official did and were engaged in and covered cooperation between the government and the non-governmental actors, especially in case of international relations and transnational politics. Further development of this concept went hand-in-hand with a shift in understanding the specifics of how society and its government cooperate, how politics become more open to different groups of non-governmental stakeholders etc. In German, the word “Governance” is also used in different collocations to refer to specific fields of policies, like educational governance, which is not common to the Ukrainian usage of the term but the situation might easily change in the future. Additional research into the use of the concept of governance across different languages and cultures

can yield interesting results in how perceptions of governance and government, its activities and the role of society and non-governmental institutions impact the way actual policies are developed and implemented. A solid methodological cooperation between political science and linguistics (especially cognitive linguistics and semantics) can be particularly fruitful in that context.

Key words: *concepts' sphere of public administration, interdisciplinary linguistic-political studies, political theory, social science research methodology, terminology science.*